

De leden van de gemeenteraad van Waalre

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandelaar

Team Financien

Onderwerp

Geactualiseerde aanbiedingsbrief
Kadernota 2026

Ons kenmerk

971278

Datum

1 mei 2025

Geachte leden van de raad,

Op 9 april jl. hebben wij u de concept-Kadernota 2026 toegestuurd om deze op 6 mei a.s. oordeelsvormend en op 20 mei a.s. besluitvormend te bespreken. Hierbij was een aanbiedingsbrief gevoegd. Kern van deze aanbiedingsbrief was dat het, gezien de financiële situatie van Waalre met verwachte tekorten vanaf 2026, onontkoombaar was ingrijpende keuzes te maken, die potentieel diep zouden ingrijpen in de Waalrese gemeenschap.

De omstandigheden zijn nadien zodanig veranderd dat we eraan hechten u deze geactualiseerde aanbiedingsbrief toe te sturen. Dit om uw behandeling van de kadernota in het juiste licht te plaatsen.

Veranderde omstandigheden

Op 18 april 2025 is de voorjaarsnota door het kabinet gepresenteerd en deze valt onverwacht positief uit voor gemeenten. Voor de gemeente Waalre betekent deze voorjaarsnota het volgende:

Mutaties voorjaarsnota 2025	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal verwacht voordeel	380.000	1.334.000	1.386.000	595.000	764.000

De financiële gevolgen in deze voorjaarsnota geven het volgende verwachte financiële beeld voor het saldo van de huidige begroting 2025 tot en met 2028, waarbij de RIB 1^e financiële update 2025 het uitgangspunt is.

Financiële prognoses	2025	2026	2027	2028
Prognose resultaat	141.000 ✓	654.000 ✓	847.000 ✓	307.000 ✓

Hoe deze situatie te duiden?

De grote tekorten in 2026 en 2027 zijn met de voorjaarsnota naar verwachting verdwenen. Dat is goed nieuws. Daarmee lijken ingrijpende maatregelen in de vorm van schrappen van budgetten die onze dienstverlening naar en voorzieningen voor onze inwoners direct raken in de begroting 2026 minder acuut.

Er is echter een blijvende noodzaak voor een bestuurlijk antwoord op voorzienbare grote ontwikkelingen die op ons afkomen. Denk aan de dubbele vergrijzing, de noodzakelijke investeringen in onderwijshuisvesting, het klimaat bestendig maken van de openbare ruimte, de woningbouw en de schaalsprong. Daarbij komt de onduidelijkheid over de (te lage) vergoeding van de indexeringen. Dit vraagt voor de middellange en lange termijn een structureel financieel gezonde gemeente en dat is nu nog niet voldoende het geval.

Kortom: Voor de kortere termijn lijken we te ontkomen aan verregaande bezuinigingen. Onze structurele financiële gezondheid vraagt echter om een verstandig en duurzaam financieel beleid. Onze uitgaven moeten in lijn gebracht worden met onze inkomsten.

Wat betekent dit voor de kadernota?

De kadernota zoals die nu voorligt is erop gericht onze structurele financiële gezondheid op peil te brengen en te houden. Die noodzaak blijft bestaan en het college houdt hier aan vast bij het opstellen van de conceptbegroting 2026-2029. Wij vragen uw raad dan ook dringend de financiële kaders zoals opgenomen in de kadernota op 20 mei a.s. vast te stellen (beslispunt 1 in het raadsvoorstel). Deze financiële uitgangspunten zijn zeker niet nieuw. We hebben aan deze uitgangspunten echter een ambitie in tijd gekoppeld om ze ook te waarborgen voor de langere termijn. Met name het laatste hieronder genoemde kader is belangrijk. We hebben de Houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG geïntroduceerd, om onze financiële gezondheid SMART te maken. De keuze voor een 6,5 is ingegeven door de gedachte dat er daarmee voldoende ruimte is om, wanneer het minder gaat, tijdig te kunnen bijsturen.

Het betreft de volgende financiële kaders:

1. Een meerjarig sluitende begroting.
2. Voor het opvangen van risico's bedraagt de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van de totale risico's.
3. De solvabiliteitsratio bedraagt minimaal 20% en in 2029 minimaal 25%.
4. De bufferreserve bedraagt minimaal € 5.000.000 (de ijzeren voorraad).
5. De structurele exploitatieruimte mag niet negatief zijn (structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten).
6. Een vaste loon- en prijsindex wordt bepaald in de RIB bij de meicirculaire.
7. Wettelijke taken moeten doorgaan.
8. Reeds aangegane verplichtingen gaan voor op nieuwe ambities.
9. Onze financiële conditie scoort volgens de Houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG vanaf 2029 minimaal een 6,5.

De kadernota is er met nadruk op gericht om een strategische richting aan het college mee te geven. Bepalend hiervoor is het antwoord op de vraag welke gemeente Waalre in de toekomst wil en kan zijn. Het college heeft het beeld hiervan opgenomen in de kadernota. Onveranderd is dat wij uw raad uitnodigen hierover het debat te voeren en uw eigen beeld aan te reiken. Dit beeld geldt dan naast de financiële kaders als kader bij het opstellen van de conceptbegroting 2026-2029.

Aanvullend scenario bij een overschot

Met de meevallers uit de voorjaarsnota lijkt nu sprake van een meerjarig sluitende begroting met een overschot. Met dit scenario is in de kadernota geen rekening gehouden. Voor een goed debat in de raad vindt het college dit scenario wel relevant.

Het voorgestelde scenario 1 als richting voor de verdeling tussen besparen en verhogen van inkomsten bij de conceptbegroting 2026-2029 blijft ook onder de gewijzigde omstandigheden, in het geval van een tekort, wat ons betreft het voorkeursscenario. Hoewel we verwachten dit nu niet te hoeven inzetten, vragen we uw raad dit kader wel vast te stellen, mochten er onverhoopt tegenvallers zijn, die we nu niet voorzien. (beslispunt 2 in het raadsvoorstel).

Voor de conceptbegroting 2026-2029 hanteert het college het volgende afwegingskader:

1. Allereerst de opbouw van reserves gerelateerd aan de uitgaven die op ons af komen. Dit bij voorkeur via bestemming van overschotten. Is dit niet toereikend dan via een gematigde lastenverhoging.
2. Daarna alsnog uitvoering geven aan de door bezuinigingen niet gerealiseerde activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma "Met elkaar op weg naar de toekomst".

Het college heeft er alle vertrouwen in dat Waalre met deze kadernota de toekomst als kleine en zelfstandige gemeente aan kan.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Waalre,

gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

burgemeester,

M.F. Oosterveer